

100 років НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

14 листопада 2018 року гетьман П. Скоропадський підписав Закон Української Держави про заснування Української академії наук. У Києві 27 листопада 1918 р. відбулося перше установче Спільне зібрання Української Академії наук, ця дата вважається днем її заснування. Було призначено перших 12 дійсних членів Академії. Перший президент і засновник Академії, Володимир Іванович Вернадський поклав в основу її створення поєднання принципів державного підпорядкування та самоврядності, а також фундаментальності з практичною спрямованістю науки.

Згодом президентами Академії обиралися М.П. Василенко (1921—1922), О.І. Левицький (1922), В.І. Липський (1922—1928), Д.К. Заболотний (1928—1929), О.О. Богомолець (1930—1946), О.В. Палладін (1946—1962).

27 лютого 1962 р. Загальні збори Академії наук Української РСР обрали її президентом досить молодого (йому тоді пішов 44-й рік) академіка Бориса Патона, який на той час працював директором Інституту електрозварювання.

Відтоді — з 1962-го і донині — він уже протягом більш ніж 56 років гармонійно й успішно поєднує керівництво діяльністю Інституту електрозварювання імені Є.О. Патона та управління величезним за обсягами і складністю комплексом Академії наук УРСР, потім Академії наук України, а згодом НАН України.

100-річна історія Академії — це шлях, сповнений постійного творчого пошуку і подвижницької праці вчених. Визначними періодами розбудови НАН України були 30—50-ті роки, за які створено її інфраструктуру, засновано низку наукових інститутів і науково-виробничих комплексів, та період 50—90-х років, коли було започатковано вагомі пріоритетні наукові напрями, значні результати яких стали передумовою становлення та розвитку України. За цей шлях, довжиною у сторіччя, сформувалися і вийшли на світовий рівень провідні вітчизняні наукові школи, створені такими видатними вченими, як М. Амосов, М. Боголюбов, О. Богомолець, О. Бродський, Д. Граве, В. Глушков, О. Динник, Л. Ландау, Ю. Митропольський, Є. Патон і Б. Патон, К. Синельников, М. Стражеско, В. Трефілов, В. Філатов, І. Францевич та іншими.

Зараз у Національній академії наук діють три секції: Секція фізико-технічних і математичних наук, Секція хімічних і біологічних наук, Секція суспільних і гуманітарних наук, які об'єднують 14 відділень та 6 регіональних центрів. Станом на початок 2018 р. до складу НАН України входять 177 дійсних членів (академіків), 352 члена-кореспондента та 98 іноземних членів.

До структури Академії входить Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського, яка є депозитарієм ООН і фонди якої містять близь-

ко 15 млн одиниць зберігання, та Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. Академія має видавництва “Наукова думка” і “Академперіодика”.

Науковими установами НАН України впроваджено в практику десятки тисяч новітніх розробок, серед яких інформаційні технології для різних галузей виробництва та соціальної сфери, сучасні автоматизовані комплекси, устаткування та матеріали, ефективні методики господарювання та сорти рослин тощо. Концепція діяльності Академії, розроблена академіком В.І. Вернадським, дала змогу сформувати в Україні унікальний багатогранний дослідницький комплекс, в якому органічно поєднано ефективне розроблення фундаментальних наукових проблем з розв’язанням актуальних завдань науково-технологічного, економічного, суспільно-політичного і духовно-культурного розвитку. Наука набула реальної сили забезпечення розвитку країни в усіх галузях суспільної діяльності.

Найвищою відзнакою НАН України, яка присуджується за видатні досягнення в галузі природничих, технічних та соціогуманітарних наук — золота медаль імені В.Вернадського. Заснована у 2003 році — в рік 85-річчя створення НАН України на честь першого президента Академії — видатного вченого, академіка В.Вернадського. Присуджується щорічно 12 березня — до дня народження В.Вернадського дві золоті медалі: одна — вітчизняному вченому і одна — зарубіжному.

На сьогодні НАН України є унікальним інтелектуальним надбанням Українського народу, ураховуючи визначний внесок вчених Академії у розвиток вітчизняної та світової науки і техніки, розбудову незалежної Української держави, а також необхідність пріоритетної державної підтримки розвитку науки як джерела економічного зростання держави та підвищення добробуту громадян.

Редакція